

‘Die oude man,’ zei mijn echtgenoot zacht, met zijn lippen tegen mijn oor. ‘Bij het bordje UITGANG.’

‘Hou op.’ Het was ondertussen een stokoude grap.

Jonathan trok zijn wenkbrauwen op. ‘Ik meen het. Hij keek de hele tijd naar je in de rij bij de kassa. Daarna is hij achter ons aan gelopen door Middeleeuwse Kunst en nu staat hij daar gewoon. Zie je hem? Hij kijkt naar je wanneer jij niet kijkt.’

‘Iedereen loopt snel door Middeleeuwse Kunst,’ zei ik. ‘Dat wil niet zeggen dat hij me stalkt.’ We waren in het Metropolitan Museum of Art in New York City, New York.

‘Ik zei niet dat hij je stalkt.’

Het was niet druk naar de maatstaven van het Met, geen blockbuster met werken van Van Gogh of van het Costume Institute waardoor er overal opstoppingen ontstonden. Als je de tijd nam om naar de andere bezoekers te kijken, zag je sommige mensen waarschijnlijk ook in een andere vleugel. ‘Die man?’ vroeg ik, en ik knikte in de richting van een lange, magere man die op een Franse filmster leek – zwarte spijkerbroek, zwarte krullen.

Mijn man ging weer rechtop staan. ‘Neem me nou even serieus.’

Waarom nam ik hem niet serieus wanneer ik over die Franse man begon? Ik vroeg het maar niet. Jonathan zou morgen vertrekken en misschien lang wegblijven en ik had net de eindcijfers van dit schooljaar gepubliceerd. We hadden besloten naar de stad te gaan en er een leuke dag van te maken. 'Ik neem je serieus.'

'Oké, we gaan naar de volgende verdieping en kijken wat er gebeurt.'

'We zijn hier net.' Ik hield van de Amerikaanse vleugel met het Tiffany-glas en de baseballplaatjes, de tragische buste van Lincoln.

'We komen zo terug.' Hij liep in de richting van Wapens en Harnassen, de stemmig verlichte zaal met schoolkinderen die naar zwaarden en schilden stonden te staren. Ik voelde een vlaag van opluchting omdat het niet mijn schoolkinderen waren en het niet mijn uitje was.

'Sommige harnassen wogen meer dan vijftientig kilo,' zei de leerkracht toen we langsliepen. Ze las de feiten voor van een bordje, hoewel de kinderen zo oud waren dat ze zelf konden lezen. De jongens stelden zich waarschijnlijk voor dat ze ten strijde trokken in een maliënkolder en de meisjes dachten aan de arme paarden die zowel de mannen als hun harnas moesten dragen.

'Is hij er nog?' vroeg ik aan Jonathan.

Hij keek zonder te kijken. Ofwel hij had alles verzonnen of hij zou een geweldige spion geweest zijn.

We begonnen sneller te lopen in Middeleeuwse Kunst. Jonathan heeft er een hekel aan dat ik zo snel loop en blijft vaak staan om mij verder te laten stuiven zonder dat ik in de gaten heb dat hij er niet meer is, maar bij Middeleeuwse Kunst bepaalde hij het tempo. Ik denk dat de oude man

achter ons aan bleef lopen, want bij de grote trap vroeg Jonathan of ik een jaloerse minnaar had.

‘Grappig,’ zei ik, en we gingen naar boven.

‘Als hij ons naar Modern en Hedendaags volgt, weten we het zeker.’

‘Wat weten we dan zeker?’ Ik hield rekening met zijn knie en paste mijn tempo aan het zijne aan toen we de trap op liepen.

‘Dat hij verliefd op je is,’ zei Jonathan ruimhartig. ‘Dat oude mannen maar geen genoeg van je kunnen krijgen.’

Het was niet de eerste keer dat ik er spijt van had dat ik hem dat had verteld. Ter verdediging kan ik aanvoeren dat ik het hem maar één keer heb verteld en dat dat al heel lang geleden was en dat ik nooit had verwacht dat we op een dag getrouwd zouden zijn en dat hij de informatie zou blijven bewaren alsof het een ansichtkaart uit een ander tijdperk was. Mijn man had me meer dan twintig jaar geleden als zijn date meegenomen naar een etentje van het ziekenhuisbestuur, en toen was het hoofd van algemene chirurgie bijna over de tafel geklommen om naast me te komen zitten. Vervolgens had hij honderduit tegen me gepraat, over de blindedarmoperatie die hij zojuist had verricht, over de effecten die het eten op ons bord op de lever had, over sterrenlicht. Aan het einde van de avond verontschuldigde Jonathan zich toen we op de auto stonden te wachten bij de valetparking. ‘Ik heb geen idee wat daar aan de hand was,’ zei hij.

Ik wist wel wat er aan de hand was, maar was zo stom om dat ook tegen Jonathan te zeggen: oude mannen zijn dol op me. Dat is altijd al zo geweest. Ik heb nooit ook maar iets van belangstelling bespeurd bij een man van mijn eigen leeftijd,

maar stel me voor aan een man die tien, vijftien of twintig jaar ouder is en hij neemt me al snel terzijde om te zeggen dat hij zich niet kan herinneren wanneer hij zich voor het laatst zo heeft gevoeld. Ik wilde grappig zijn, maar Jonathan zag mijn verklaring als een vorm van toestemming. In de rij bij de valetparking nam hij me in zijn armen en zoende me toen de auto kwam aanrijden en de koplampen ons in wit licht baadden. Hij was toen zevenenveertig en ik dertig, en nu is hij zeventig en ben ik drieënvijftig.

Toen we boven aan de marmeren trap van het museum waren gekomen, gingen we naar links, langs de prenten en tekeningen, direct naar Modern en Hedendaags. Dat moet ik mijn man nageven. Mensen komen alleen naar de eerste verdieping, en slaan dan de prenten en tekeningen over, als ze een bepaald werk willen zien. Zelf ging ik nooit naar Modern en Hedendaags in het Met omdat ik naar andere plaatsen in de stad ging als ik modern en hedendaags wilde, maar daar was het, een monumentale plaat graniet waarin twee paarden waren gebeiteld. Of misschien niet twee paarden, maar een paard en zijn geest. Het was het enige werk in de zaal en hing tegenover een wand met ramen die uitkeken over Central Park. We waren ver verwijderd van de engelen met platte gezichten en vergulde aureolen en lelies en fluwelen gewaden. ‘Van wie is dit?’ vroeg ik aan mijn echtgenoot.

‘Daar is hij,’ zei Jonathan, en heel even dacht ik dat hij het over de kunstenaar had.

Niet over de kunstenaar, maar over een oude man, die duidelijk buiten adem was door de flinke afstand die we hadden afgelegd. Hij liep de zaal in en ging meteen weer weg toen hij zag dat wij hem zagen.

‘O,’ zei ik tegen Jonathan.

‘Ja,’ zei hij.

Ik liep naar de muur en liet het wel uit mijn hoofd om het kunstwerk aan te raken terwijl ik dat nou juist wilde doen.

Twee paarden, Charles Ray, geboren in Chicago, 1953.

‘Ken je hem?’ vroeg mijn man. Hij had het nog altijd niet over kunst.

Ik schudde mijn hoofd.

‘Wat wil je doen?’

‘Doen?’ vroeg ik. *Zie je dit?*

‘Ga me nou niet zeggen dat je het niet wilt weten.’

Ik wilde niet weten waarom een vreemde belangstelling voor me had en vond die belangstelling ook niet verontrustend. Mannen begrepen dat meestal niet. ‘Hoe weet je dat hij niet naar jón kijkt?’ vroeg ik. ‘Heb je daar al bij stilge staan? Misschien hebben jullie samen op school gezeten.’ Maar wacht, dat bedoelde ik niet. Dat klonk onaardig. De man was duidelijk ouder dan Jonathan. De oude man was ouder dan mijn oude man.

‘Het gaat niet om mij,’ zei mijn echtgenoot.

‘Oké, dan gaat het om mij. We gaan hem niet mee uit eten vragen.’

‘Ben je niet nieuwsgierig?’

Ik was heel nieuwsgierig, maar hier was ik niet nieuwsgierig naar. Mijn lieve dode vader, die ik tijdens zijn leven bij lange na niet vaak genoeg heb gezien, had me een advies gegeven dat me heel vaak van pas is gekomen: als je niet met iemand te maken wilt hebben, moet je zorgen dat je niet met hem te maken krijgt, en daarmee bedoelde hij dat je geen klap op de zijkant van de auto moest geven wanneer je was afgesneden bij het zebrapad omdat de bestuurder een

pistool zou kunnen hebben. Denk maar niet dat je je zegje kunt doen en daarna kunt weglopen. Daaraan dacht ik toen Jonathan wegliep om de man die me was gevolgd te volgen. Niet dat Jonathan boos was, dat was het helemaal niet. Hij wilde een gesprek met een vreemde beginnen.

Ik wilde alleen maar aan die paarden denken, maar ik werd te veel afgeleid door de afwezigheid van mijn echtgenoot. Jonathan was weg en bleef weg. Toen het me begon te ergeren, ging ik naar hem op zoek.

Daar stonden ze, beide mannen, in een hoek van de volgende zaal. Jonathan praatte, en de man, die een donkerblauw jasje, een roze overhemd en een grijze broek droeg, keek naar hem en knikte. Hij had dik, steil en spierwit haar en een ronde schildpadbril met daarboven een stel opmerkelijke wenkbrauwen. Toen hij me door de zaal zag lopen raakte hij de arm van mijn man aan, en mijn man draaide zich om en glimlachte, een glimlach die zei: je zult het niet geloven.

‘Je zult het niet geloven,’ zei hij.

‘Oké,’ zei ik, en toen begroette ik de man.

Hij knikte naar me alsof hij iets wilde zeggen, maar sprakeloos was. Zijn overduidelijke gêne nam me voor hem in. Ik weet het, wilde ik tegen deze vreemde zeggen met betrekking tot mijn echtgenoot, dit doet hij soms.

‘Dit is je stiefvader,’ zei Jonathan.

Ik keek naar de man en toen naar Jonathan. Natuurlijk was hij niet mijn stiefvader. Lucas Ekker woonde met mijn moeder in een groot huis in de buurt van Boston.

‘Nog verder terug. Een stiefvader eerder,’ zei Jonathan, die me zag denken.

‘Sorry,’ zei Eddie Triplett.

Dit vond allemaal op gedempte toon plaats; niemand draaide zich om en keek naar het levensdrama dat zich in de zaal afspeelde, maar toch maakte ik een geluid. Ik legde een hand op mijn mond om het tegen te houden, maar het was me al ontsnapt. Het was zijn stem, de stem van Eddie Triplett die uit de mond van deze oude man kwam. 'Eddie.'

'Ik wilde je niet achtervolgen,' zei hij.

'Hij dacht dat hij je moeder zag,' zei mijn echtgenoot.

Eddie schudde zijn hoofd. 'Ik wist dat je niet je moeder was.'

'In eerste instantie,' zei Jonathan. 'Toen hij je zag. Hé, je huult. Daphne huult nooit,' zei hij tegen Eddie. 'Ik kan het aantal keren op één hand tellen.' Hij zweeg, haalde een zakdoek uit zijn zak en gaf die aan mij.

'Eendje,' zei Eddie, met een stem vol verdriet.

En door dat woord boog ik mijn hoofd en sloeg ik mijn handen voor mijn gezicht. Ik had niet geweten dat er iets breekbaars in me was, maar dat was er en het brak. Ik stapte in een gat in de tijd en viel achterover. Het waren niet een paar tranen. Jonathan sloeg een arm om mijn schouder en begreep het niet, maar wist wel dat de grote onthulling niet hier moest plaatsvinden, bij de kunstwerken. 'Zullen we met zijn drieën naar het café gaan en een glas water of een kop thee drinken?'

Knikte ik? Het deed er niet toe. Ik zweeg toen mijn echtgenoot ons voorging door Modern en Hedendaags en Eddie Triplett achter ons aan liep. Ik herinnerde me Eddie Triplett als een langere man, maar dat was omdat ik zelf vrij klein was geweest in de tijd dat ik hem kende. Ik had hem al veertig jaar niet gezien, bijna vijfenveertig jaar. Eddie Triplett liep nu achter ons en wilde dood. Hoe ik dit wist? Omdat

ik zelf ook dood wilde en onze harten voor altijd met elkaar verbonden waren, het mijne en dat van Eddie.

Dat café bevond zich min of meer recht onder ons. Jonathan wist waar de lift was en leidde ons ernaartoe, enerzijds om het mij gemakkelijker te maken en anderzijds omdat hij na verloop van tijd meer last kreeg van zijn slechte knie. We stapten met zijn drieën in die lege mechanische doos en ik stopte meteen met huilen toen de deuren sloten, alsof ik het deel van mezelf dat los was geraakt weer op zijn plek had gekregen. Ik snoot zachtjes mijn neus in Jonathans zakdoek en keek naar Eddie. Waarom had ik niet eerder bedacht dat een lift net een auto was die met de neus naar boven was gericht? Een liftauto. 'Doet dit je ergens aan denken?' vroeg ik.

'*See the US-A in your Chev-ro-let,*' zong hij zachtjes terwijl hij naar de oplichtende cijfers boven de deur keek.

En daardoor schoot ik zo plotseling in de lach dat het eerder als een blaf klonk.

'Die grap heb ik gemist,' zei Jonathan.

'Dat was vroeger het lievelingsliedje van je vrouw,' zei Eddie.

De deuren gingen open. 'Dit is een vreemde gewaarwording,' zei ik.

'Wat?' Jonathan hield nog steeds mijn arm vast. Ik merkte dat hij zich zorgen om me begon te maken.

'Een vreemde die je achtervolgt in het Met,' zei Eddie, die voor mij antwoordde. 'In eerste instantie wist ik niet eens waarom ik achter je aan liep. Nou, je lijkt ook sprekend op je moeder.'

'Ik lijk niet op mijn moeder.' Mijn moeder is een echte schoonheid, net als mijn zus, van de soort die niet verwelkt.

‘Jawel,’ zei Jonathan met enige tegenzin. Hij was niet echt dol op mijn moeder, die wel dol op hem was.

Eddie was het met hem eens. ‘Je hebt haar lengte en haar zelfvertrouwen en je loopt op precies dezelfde manier als je moeder.’

‘En dan die lach,’ zei Jonathan.

‘Ik lach niet zoals mijn moeder,’ zei ik.

Eddie schudde zijn hoofd. ‘Het doet er niet toe. Ik dacht niet dat ik je moeder aan het volgen was. Je moeder is net zo oud als ik.’ Hij zweeg en leek opeens iets te bedenken. ‘Is je moeder nog...’

‘En of.’

Hij knikte. ‘Goed. Goed. Ik kan alleen maar zeggen dat ik je ergens van kende en me niet precies kon herinneren waarvan. Die dingen gebeuren wanneer je een bepaalde leeftijd hebt bereikt. Tegen de tijd dat ik achter je aan die trap op liep, bedacht ik tot mijn schrik dat je misschien een beroemde actrice of sopraan was en dat ik je achtervolgde. Ik wist niet of je me had gezien. Ik denk altijd dat ik opga in de massa.’

‘Geloof me,’ zei ik. ‘Ik had je nooit gezien.’

‘Ik zag je,’ zei Jonathan.

Ik knikte in de richting van mijn echtgenoot. ‘Hij is zich meer bewust van zijn omgeving dan ik.’

‘Heel goed,’ zei Eddie. ‘Zo weten we te overleven in de stad. Wonen jullie hier?’

‘Westchester,’ zei ik.

‘Bronxville,’ preciseerde Jonathan. We stonden in de rij voor een tafel. Hij gaf de gastvrouw zijn naam.

‘Dat is de droom,’ zei Eddie. ‘Dat je ’s ochtends meteen bomen en gras ziet. Dat je een eekhoorn ziet, de vogelvoe-

derhuisjes vult, in de auto kunt stappen. Ik dacht altijd dat ik ook wel een keer zou vertrekken, maar ik ben nooit vertrokken. Ik zeg tegen mezelf dat ik hier moet wonen. Ik ben 's avonds vaak de deur uit.'

'Nu je met pensioen bent?' vroeg Jonathan. Nu hij met pensioen was, vond Jonathan dat iedereen met pensioen moest gaan. Hij vond dat ik met pensioen moest gaan.

Maar Eddie moest hem teleurstellen. 'Nee, nee. Ik ben nog lang niet met pensioen. Ik ben vanochtend precies op tijd naar kantoor gegaan, maar toen ik daar kwam, waren ze iets met een waterleiding aan het doen, ik heb geen idee wat precies. Ze hadden het water in het hele gebouw afgesloten en iedereen naar huis gestuurd, of iedereen die er al was, moet ik zeggen. De jongelui werken liever thuis. Ze werken graag in bed met hun hond. Maar voor mij betekent geen water een vrije dag. Ik vroeg me af wanneer ik voor het laatst in het Met was geweest. Het was een opwelling. Ik ben in een opwelling gegaan.'

Eddie Triplett was net zo oud als mijn moeder en mijn moeder was zesenzeventig. Dat wist ik wel.

'Wat doe je voor werk?' vroeg mijn man, zodat ik de vraag niet hoefde te stellen.

Eddie was redacteur bij Random House.

Mensen maken romantische verwijzingen naar het sprongetje dat hun hart maakt, maar ik durf te zeggen dat mijn hart op dat moment echt een sprongetje maakte. Hij was nog steeds redacteur, *editor*. Hij maakte er een spelletje van toen mijn zus en ik kinderen waren. Hij vroeg: 'Wat zeggen jullie wanneer de kinderen op school vragen wat jullie stiefvader doet?'

'Eddie is *editor*!' schreeuwden we dan.

Hij zei dat *junior editors* allemaal Eddie heetten, behalve de vrouwen, want die heetten Edie, en dat de *senior editors* Ed of Edwina heetten, en dat de man die helemaal aan de top stond en de baas werd genoemd een Edward was. Helaas was er geen vrouw die helemaal aan de top stond. Hij zei dat het onze taak was om daar verandering in te brengen. Eddie en mijn moeder werkten allebei bij uitgeverij Houghton Mifflin in Boston – daar hadden ze elkaar leren kennen – hij natuurlijk op de redactie, vanwege zijn naam, en zij in de pr, vanwege haar aanleg voor het praten aan de telefoon en het organiseren van feestjes. Toen ze van Eddie scheidde, eiste ze niet alleen dat hij ons huis en ons gezin verliet, maar ook zijn baan opzei.

‘Ik wil mijn ex-man niet elke dag op mijn werk in de koffiekamer zien,’ had ze gezegd.

Maar was die straf niet veel erger dan het misdrijf, wat het misdrijf ook geweest was? ‘Dat kun je niet maken! Je kunt hem niet ontslag laten nemen!’ Waar kon iemand die vernoemd was naar zijn werk nou een baan vinden wanneer hij zijn beroep niet meer kon uitoefenen? In die tijd begreep ik nog niet dat er wel meer uitgeverijen waren. Ik dacht dat alle boeken door Houghton Mifflin werden uitgegeven.

Heb ik dit tegen mijn moeder gezegd of alleen gedacht? Net als alle kinderen dacht ik dat het mijn schuld was dat ze gingen scheiden, hoewel het in dit geval ook echt mijn schuld was. Het verleden had al zo lang geleden plaatsgevonden, en hoewel ik niet alle details kende, had ik het idee dat we er allemaal wel goed uit waren gekomen.

De gastvrouw nam ons mee naar onze tafel en Jonathan en ik bestelden allebei een kop thee en een stuk amandeltaart om te delen.

Eddie keek nog even naar het menu en keek ons vervolgens aan. 'Vinden jullie het erg als ik een glas wijn neem? Het was me het ochtendje wel.'

Dat vonden we helemaal niet erg. We boden allebei niet aan om met hem mee te doen, maar waren het met hem eens dat het wel een ochtendje was geweest. Toen ik om me heen keek, kreeg ik de indruk dat minstens de helft van de aanwezigen een glas wijn dronk omdat ze ook hun ochtend moesten verwerken. Eddie bestelde een chardonnay.

Eddie Triplett, die tegenover me zat aan het caf tafeltje, glimlachte naar me. Ik herinnerde me hoe erg ik hem had gemist nadat hij was vertrokken, maar hoelang had dat missen geduurd? Een jaar? Twee jaar? Had ik nog wel eens aan Eddie Triplett gedacht toen ik op de high school zat? Had ik me afgevraagd wat er van hem was geworden nadat ik was gaan studeren? 'Vertel me alles,' zei ik, omdat ik ook alles wilde weten.